

RESUMÉ

Prostredníctvom zápisníc nadlackého evanjelického farára Ľudovíta Haana môžeme nazrieť do života uzavretej spoločnosti evanjelických Slovákov v Nadlaku, a dokonca aj do doteraz neznámeho sveta, do každodenného života roľníckych rodín. Z príbehov, ktoré nám Haan predstavuje, dostávame veľa informácií o vnútornom svete súvekých manželstiev, o hraniciach a medziach mužských a ženských rolí, o ich nevyrovnanosti, ako aj o rámcoch verbálneho a fyzického násillia.

Stránky protokolu ďalej poukazujú na fakt, že predstavy súvisiace s historickou obdobou v ktorej žili, nemali veľký vplyv na každodenný život obyčajných ľudí, ako napríklad rovnosť pred zákonom (po roku 1848), alebo predstavy o romantickom manželstve. Napokon členovia elitnej spoločnosti neboli predvolaní Haanom, aby usporiadal ich rodinné konflikty, ale to neznamenal, že páry, ktoré boli členmi elity, žili navzájom v harmonickom vzťahu. Táto disproporcja môže skôr naznačovať, že ani pravidlá cirkevnej disciplíny neplatili rovnako pre zemepána i pre sluhu. Vzťah Haana k organizácii štátneho násillia, teda žandárstvu v rokoch 1850-tych, je v rozpore s teóriou pasívneho odporu, čo sa hlasovalo už v 70. rokoch 19. storočia, totiž Haan mal veľmi dobré pracovné kontakty s miestnymi žandármi. Navyše, prakticky všetky prípady uvedené v zápisnici, dokazujú, že moderná, romantická predstava manželstva bola ešte ďaleko od bežnej praxe.